

Kabinet Zaštitnika	020/241-642
Savjetnici	020/225-395
Centrala	020/225-395
Fax:	020/241-642
E-mail:	ombudsman@t-com.me
	www.ombudsman.co.me

Broj:01-802/20

Podgorica, 3. decembar 2020. godine

MB

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na osnovu čl.41. st.1. Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.42/11 i 32/14) i člana 40 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.53/14), nakon završenog ispitnog postupka, po pritužbi XX, koje zastupa punomoćnik XX, na rad Osnovnog suda u Kotoru, daje

MIŠLJENJE

Podnositeljicama pritužbe, postupanjem Osnovnog suda u Kotoru, u predmetu poslovne oznake P.br.388/19, nove oznake P.1113/20/19, **nije povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku** garantovano članom 32 Ustava Crne Gore i članom 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

I Postupak pred Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore

1. Dana 29. septembra 2020. godine, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, XX, preko svog punomoćnika, XX, podnijele su pritužbu na rad Osnovnog suda u Kotoru. U pritužbi se u bitnom navodi da je Osnovni sud u Kotoru, u parničnom postupku, u predmetu poslovne oznake, P.br.388/19, odredio prekid do pravosnažnog okončanja i odluke istog suda u predmetu poslovne oznake P.1157/18/18. Kako je postupak u predmetu P.1157/18/18, okončan pravosnažno dana 26.juna 2019.godine, to su se, po navodima podnositeljke pritužbe, stekli uslovi za donošenje odluke u parnici-predmetu, pa bi svako drugačije postupanje suda vodilo neopravdanom odugovlačenju postupka. Ovo imajući u vidu i trajanje ranijeg postupka (P.br.1157/18/18) od kojeg je zavisila ocjena osnovanosti zahtjeva u predmetu P.br.388/19, te značaj i interes podnositeljki za odluku o ovoj pravnoj stvari. Prema navodima pritužbe ročište u ovoj pravnoj stvari zakazno je za dan 28.oktobar 2020. godine.

2. Izjašnjavajući se na zahtjev Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Osnovni sud u Kotoru u bitnom je naveo da je po tužbi XX dana 25. marta 2019. godine, protiv tuženih XX, radi utvrđenja prava svojine, formiran predmet brojem P 388/19/19. Dana, 9. aprila 2019. godine, donijeto je rješenje kojim je prekinut postupak u ovoj pravnoj stvari do pravosnažnog okončanja postupka koji se vodio pod posl.br. P.1157/18 između istih strana u obrnutoj ulozi, radi utvrđenja prava svojine. Dana 4. maja 2020. godine, sud je donio rješenje da se postupak u ovoj pravnoj stvari nastavlja, nakon čega su spisi predmeta dobili novi poslovni broj P.1113/20/19. Rješenjem od 21. septembra 2020. godine, postupajući sudija zakazao je ročište za glavnu raspravu u odnosnom predmetu za dan 28. oktobar 2020. godine, u 09:30 časova.

II Činjenice i okolnosti slučaja

3. Činjenice utvrđene na osnovu navoda podnositeljki pritužbe, odnosno njihove punomoćnce, izjašnjenja Osnovnog suda u Kotoru, te cjelokupne dokumentacije koja egzistira u spisima predmeta, mogu se sublimirati na sledeći način.

4. Pred Osnovnim sud u Kotoru, po tužbi XX od 25. marta 2019. godine, protiv tuženih, XX, formiran je predmet poslovne oznake P.br.388/19/19. Predmetnom tužbom tužilja je zahtijevala utvrđenje prava svojine na stanu bliće opisanim u predmetnoj tužbi.

5. Dana 28. marta 2019. godine, navedeni spisi predmeta, dostavljeni su uz dopis parničnoj pisarnici, radi odlučivanja o predlogu za spajanje sa postupkom-parnicom u predmetu poslovne oznake, P.br.1157/18.

6. Sud je u predmetu P.br.1157/18, odbio predlog za spajanje navedenih postupaka.

7. Dana 9. aprila 2019. godine, sud je u predmetu poslovne oznake, P.388/19/19, donio rješenje o prekidu postupka, do pravosnažnog okončanja postupka u predmetu P.1157/18. U spisima predmeta nema dokaza da je na navedeno rješenje ulagana žalba, pa se zaključuje da je isto postalo pravosnažno istekom roka za ulaganje žalbe.

8. Presudom Osnovnog suda u Kotoru, P.br.1157/18/18 od 26. juna 2019. godine, usvojen je tužbeni zahtjev tužilja X i X XXX i utvrđeno da su ništavi i bez pravne važnosti Ugovor o doživotnom izdržavanju Rs.98/14, zaključen dana 22. jula 2014. godine, između pok.XX i XX, ovjeren pred sudijom Osnovnog suda u Kotoru i Aneks ugovora o doživotnom izdržavanju, Rs 98/14, zaključen dana 10. avgusta 2016. godine, zaključen između istih stranaka i ovjeren pred sudijom Osnovnog suda u Kotoru. Postupak u ovom predmetu pravosnažno je okončan dana 6. marta 2020. Godine, donošenjem odluke Višeg suda u Podgorici Gž.br.5116/19 od 6. marta 2020.godine, kojim je žalba tužene odbijena kao neosnovana i potvrđena presuda Osnovnog suda u Kotoru P.1157/18/18 od 26. juna 2019. godine.

9. Dana 18. aprila 2020. godine, podnositeljke pritužbe, obavijestile su Osnovni sud u Kotoru da je postupak u predmetu poslovne oznake, P.br.1157/18, pravosnažno okončan.

10. Dana 4. maja 2020. godine, Osnovni sud u Kotoru, donio je rješenje kojim se postupak u predmetu P.388/19/19 nastavlja.

11. Nakon što je predmet dobio novi broj po pravosnažnosti rješenja o nastavku, P.br.1113/20/19, Osnovni sud u Kotoru je rješenjem od 21. septembra 2020. godine, zakazao glavnu raspravu za dana 28. oktobar 2020. godine.

III Relevantni domaći i međunarodni propisi

Ustav Crne Gore („Sl.list Crne Gore“ br. 1/2007)

Član 32

„Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom“.

Zakon o parničnom postupku („Službeni list Republike Crne Gore”, br. 022/04 od 02.04.2004, 028/05 od 05.05.2005, 076/06 od 12.12.2006, Službeni list Crne Gore”, br. 073/10 od 10.12.2010, 047/15 od 18.08.2015, 048/15 od 21.08.2015, 051/17 od 03.08.2017, 075/17 od 09.11.2017)

Član 11 stav 1

Sud je dužan da nastoji da se postupak sprovede bez odugovlačenja, u razumnom roku, sa što manje troškova i da onemogući svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.

Član 14

Kad odluka suda zavisi od prethodnog rješenja pitanja da li postoji neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni organ (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

Odluka suda o prethodnom pitanju ima pravno dejstvo samo u parnici u kojoj je to pitanje riješeno.

Član 212 stav 1 tačka 1

Osim slučajeva posebno predviđenih u ovom zakonu, prekid postupka sud će odrediti ako je odlučio da sam ne rješava o prethodnom pitanju.

Član 214 stav 3

Ako je sud prekinuo postupak iz razloga navedenih u članu 212 stav 1 tačka 1 i stav 2 ovog zakona, postupak će se nastaviti kad se pravosnažno završi postupak pred sudom ili drugim nadležnim organom ili kad sud nađe da više ne postoje razlozi da se čeka na njegov završetak.

Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku (“Službeni list Crne Gore” br.11/07)

Ovim Zakonom se predviđa, u određenim okolnostima, mogućnost da se dug postupak ubrza putem kontrolnog zahtjeva, te mogućnost da se tužiocima dosudi naknada štete po tužbi za pravično zadovoljenje.

Član 33 stav 3 predviđa, između ostalog, da se tužba za pravično zadovoljenje podnosi Vrhovnom sudu najkasnije šest mjeseci nakon datuma prijema pravosnažne odluke donesene u spornom postupku.

Ovaj Zakon stupio je na snagu 21. decembra 2007. godine.

Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG“ br.42/11 i 32/14)

Član 2 stav 1

Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlašćenja (u daljem tekstu: organi), kao i mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije.

Član 20 stav 1

Zaštitnik/ca u vršenju svoje funkcije djeluje na način što ukazuje, upozorava, kritikuje, predlaže li preporučuje.

Član 41

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Relevantni dio čl.6 st.1 glasi kako slijedi:

"Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanom na osnovu zakona“.

IV Pravo

Navodna povreda prava na pravo na pristup sudu i iz čl.32 Ustava Crne Gore i čl.6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda .

12. Podnositeljke pritužbe žale se na dugo trajanje postupka u predmetu poslovne oznake, P.br.388/19/19, koji je nakon nastavka prekinut postupka dobio novu poslovnu oznaku. P.br.1113/20/19, smatrajući da su stekli uslovi za donošenje odluke i da bi drugačije postupanje vodilo neopravdanom odugovlačenju postupka.

V Zaključna ocjena

13. Zaštitnik ukazuje da se o tome da li je dužina nekog postupka razumna, mora cijeliti u svjetlu okolnosti konkretnog predmeta i uzevši u obzir kriterijume koji su predviđeni u sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava i slobode, a naročito složenost predmeta, ponašanje strana i relevantnih organa vlasti i značaj predmeta spora za podnosioca predstavke (v. između ostalog, *Mikulić protiv Hrvatske*, br. 53176/99, stav 38, ECHR 2002-I).

14. Što se tiče ovog predmeta, Zaštitnik konstatuje da je sporni postupak započet 25. marta 2019. godine, prekinut rješenjem od 9. aprila 2019. godine i nastavljen 4. maja 2020. godine. Zaštitnik konstatuje da je Osnovni sud u Kotoru, po pravosnažnosti rješenja, nakon formiranja novog poslovnog broja, procesnim rješenjem od 21. septembra 2020. godine, zakazao ročište za glavnu raspravu za dan 28. oktobar 2020. godine.

15. S tim u vezi, Zaštitnik konstatuje da je Osnovni sud u Kotoru, nakon sticanja uslova za nastavak postupka, u skladu sa zakonom preduzimao procesne mjere i radnje za dalje vođenje postupka, donio rješenje o nastavku postupka, zakazao glavno ročište, pa ocjenjuje da je sud u predmetu P.br.1113/20/19 (raniji broj P.br.388/19/19), blagovremeno postupao i saglasno uslovima iz člana 11 Zakona o parničnom postupku, postupak sprovodio bez odugovlačenja i u razumnom roku.

16. Uzevši u obzir kriterijume predviđene u svojoj jurisprudenciji i domaćem pravu, te naprijed utvrđene okolnosti ovog predmeta, Zaštitnik smatra da cjelokupna dužina spornog postupka nije takva da ne ispunjava uslov razumnog roka.

17. Zaštitnik je posebno cijenio i okolnost trajanja postupka u predmetu P.1157/18/18, koji se vodio između istih parničnih stranaka, a u kojem je sud odlučivao o prethodnom pitanju-pravnoj valjanosti odnosno ništavosti ugovora o doživotnom izdržavanju, od kojeg pitanja zavisi osnovanost svojinsko-pravnog zahtjeva u predmetnom postupku P.br.1113/20/19.

18. Pri tome, Zaštitnik primjećuje, a uzimajući u obzir složenost predmeta u činjeničnom i pravnom smislu, ponašanje podnosioca pravnog sredstva, ponašanje suda, te interes i značaj predmeta spora za podnosioca pritužbe¹ da su u ovom postupku, sudovi u prvostepenom i drugostepenom postupku blagovremeno i u razumnom roku postupali i

¹ Novovic protiv Crne Gore br 13210, od 23.10.2012 godine p.49

donijeli odluke. Postupak je u dva nivoa nadležnosti (prvostepenom i drugostepenom) trajao dvije godine, što po ocjeni Zaštitnika ispunjava uslov razumnog roka za odlučivanje i donošenje odluke u prvostepenom postupku, odnosno postupku po žalbi.

19. Zaštitnik posebno podsjeća da, u slučaju prekida postupka, parnica i dalje teče i kad je postupak prekinut, ali kod prekida prestaju teći procesni rokovi, zakonski i sudski. Naime, pravne posljedice ovog procesno-pravnog instituta imaju značaj, jer parnične radnje koje se preduzimaju dok traje prekid postupka, nemaju nikakvo pravno dejstvo, njihovo dejstvo počinje tek pošto postupak bude nastavljen.

20. Stoga, po mišljenju Zaštitnika, podnositeljicama pritužbe nije povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku iz čl. 32 Ustava Crne Gore i čl. 6 st.1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda, jer je nadležni sud u razumnom roku raspravio, preispitao i odlučio po svim zahtjevima (pravnim osnovima) stranaka u postupku.

21. Zaštitnik posebno **ukazuje** podnositeljicama pritužbe da je kontrolni zahtjev (za ubrzanje postupka), postao djelotvoran od 3. marta 2013. godine (vidjeti *Vukelić protiv Crne Gore*, br. 58258/09, stav 85, 4. jun 2013. godine), tužba za pravično zadovoljenje od 18. oktobra 2016. godine (vidjeti *Vučeljić protiv Crne Gore* (odl.) br. 59129/15, stav 30, 18. oktobar 2016. godine), a ustavna žalba od 20. marta 2015.godine (vidjeti *Siništaj i drugi protiv Crne Gore*, br. 1451/10 i 2 dr., stav 123, 24. novembar 2015. godine i *Vučeljić protiv Crne Gore* (odl.), gore citirana, stav 31), te, ukoliko budu smatrale da sudovi predmetni postupak u budućem postupanju nepotrebno odugovlače, imaju mogućnost uložiti navedena pravna sredstva u skladu sa Zakonom o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, i/ili iznova podnijeti pritužbu Zaštitniku ljudskih prava i sloboda.

**ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA**
Snežana Armenko

Dostaviti:

- Podnositeljicama pritužbe, odnosno, njihovoj punomoćnici,
- Osnovnom sudu u Kotoru,
- a/a.